

LAAT JE NIET
HANGEN,
SAMUEL

DO VAN RANST

MET TEKENINGEN VAN HAARTEN ALBRECHTS

Vandaag...

moet ik weer vertellen!

Maar ik heb besloten dat ik, voor ik echt ga vertellen, profielen ga maken van de mensen in mijn leven. Dan heb je een duidelijk beeld van wie wie is. Ik ga ook mijn potloden en penntjes bij elkaar zoeken om ze te tekenen. Dan weet je hoe iedereen eruitziet.

Het Jesse-profiel:

- Mijn broer
- 14 jaar
- Lijkt van ons tweeën het meest op papa, qua karakter en qua uiterlijk
- Hobby's: geen
- Interesses: geen
- Belangrijkste object in zijn leven: zijn bed
- Hoogtepunt in zijn bestaan: de dag dat hij op tijd kwam op school
- Laagtepunt: alle andere dagen van zijn leven

Het HUSSEIN-profiel:

- De buurman, lover van mama, Marokkaan
- 38 jaar
- Een angstaanjagende verschijning, maar met een gouden hart
- Hobby's: kussen met mama
- Interesses: mama
- Belangrijkste object in zijn leven: het braadspit waar het pitavlees op zit én de schraper om het vlees eraf te halen (want mijn moeder is geen object, snap je?)
- Hoogtepunt in zijn bestaan: de dag dat wij buren van hem werden
- Laagtepunt: toen de voedselinspectie aan de deur stond*

* Zie Voluit Samuel

Het samuel-profiel

- Mijn pa (hij heeft dezelfde naam als ik!)
- Ex-man van mama
- 37 jaar, maar vaak gewoon 7
- Hobby's: kunstwerken maken (want volgens mama is dat geen beroep zolang het niks opbrengt)
- Interesses: beeldende kunst, fotografie, de cultuurbijlage van de krant
- Belangrijkste object in zijn leven: zijn ezel (van hout en balkt niet = zijn grapje)
- Hoogtepunt in zijn bestaan: het interview in de cultuurbijlage van de krant over zijn compleet geflipte kunstwerk, getiteld 'Zure regen' (zie verderop in mijn verhaal)
- Laagtepunt: volgens mij zijn kunstwerk, getiteld 'Hole in a box' (maar dat zeg ik hem maar beter niet)

Nu ja, hier ga ik:

Er zit ongeveer een maand tussen wat ik *de vorige keer vertelde*** en nu. Een maand is niet meer dan enkele pagina's wit. Een maandje niks omdat er eigenlijk weinig gebeurt.

Oké, mama huilt al de hele tijd, dat wel, want Jesse is dus weg.**

Maar ik zeg haar dat hij niet écht weg is. Hij is bij papa, dus is hij eigenlijk net zo goed een soort van gewoon thuis. Hussein probeert haar dat ook al de hele tijd op het hart te drukken.

Hij zei het zo: 'Die jongen is gewoon bij zijn vader. Als jullie niet uit elkaar waren gegaan, zou hij eigenlijk niet eens weg zijn, maar gewoon...'

Toen viel mama uit. Ik probeer te herhalen wat ze zei. Nee, wat ze riep!

'Wat wil jij eigenlijk zeggen? Beweer je dat ik er fout aan heb gedaan om bij Samuel weg te gaan en dat het nu mijn verdiende loon is dat ik mijn zoon moet missen en dat ik misschien zelfs een slechte moeder ben omdat...'

Hussein liet haar niet uitpraten. Heel rustig zei hij: 'Ik zeg alleen maar dat Jesse bij zijn vader is. Een vader is net als een moeder een thuis, een vertrouwde plek. Je hoeft je geen zorgen te maken. Hij is bij zijn vader.'

Hussein aaide de betraande wang van mama en suste haar, heel lief. Ze werd er zichtbaar rustiger van. Ze kroop op de bank in elkaar als een peuter met een teddybeer. Hussein is de teddybeer van mama. 'Hij is gewoon thuis', fluisterde Hussein, een paar keer na elkaar. Een wiegeliedje.

** Zie alweer *Voluit Samuel*

Bijna had ik hem omhelsd. Dat zou natuurlijk onvergeeflijk g enant zijn geweest, dus ik deed het niet. Maar omdat ik zag hoe lief hij tegen mama deed, kon ik het bijna niet tegenhouden. In mijn hoofd vroeg ik me af of hij mijn vader zou kunnen zijn. Ok e, een extra vader, want ik heb een vader. Maar op dat moment kwam Hussein wel heel dicht bij dat waarvan ik denk dat het dat is wat van een vader een vader maakt.

Ok e, dat klinkt heel ingewikkeld. Het was gewoon een gevoel dat ik had. Gevoelens zijn wel vaker ingewikkeld. Daar kom ik vast wel nog op terug.

Mama hangt ook vaak met papa aan de telefoon. Ze wil dat hij Jesse terugstuurt. Papa gaf daarop laatst een antwoord dat erop neerkwam dat Jesse geen pakje is dat je via het internet hebt besteld en gratis kunt retourneren.

Papa wil niet de keuze maken voor Jesse. Daar komt het eigenlijk op neer. Hij wil Jesse niet afnemen van haar. Hij zei (en dat vond ik wel heel wijs): ‘Ik kan niet iets afnemen wat sowieso van ons samen is.’ Toen moest mama huilen.

‘Maak gezond eten voor hem’, hilde ze. ‘Geen junkfood!’

Toen wilde ze pita’s maken in het Pitapaleis van Hussein, zoals ze vier avonden per week doet, sinds kort. ‘Om mijn gedachten af te leiden’, gromde ze. ‘Ik wil pitavlees in brood rammen!’ Maar Hussein zei dat ze beter een poosje kon gaan rusten.

‘De klanten willen broodjes die liefdevol zijn klaargeemaakt’, lachte hij. Hij legde een deken over haar heen op de bank, maakte thee en ging stilletjes, omdat mama sliep, naar zijn paleis.

Nu ja, dat soort dingen gebeurden de voorbije weken. Niks om over te vertellen, zeg maar. We hopen alleen dat Jesse wel nog gewoon terugkomt en dat we papa zoals altijd elke week een paar keer gaan bezoeken. Zo doen we dat al iets meer dan anderhalf jaar. Zo is het goed.

Maar waarom ik dan nu ineens wel weer wil vertellen?

Wel, hierom:

Omdat ik nu eenmaal de man in huis ben, droeg ik vanochtend de vuilniszak naar buiten. Toen ik de zak tegen de lantaarnpaal pootte, hoorde ik een zacht gepiep achter me. Ik keek om en wie zat er, na drie weken, voor me op de stoep?

Nee, niet mijn broer.

Het was Ramirez, onze kater. Eerst had ik niet helemaal door dat hij het was. Hij was erg mager geworden, zijn vacht was dof en er zaten klitten in. Ik zei een paar keer zijn naam, maar ik herinnerde me dat hij daar nooit op reageerde. Hij draaide zijn rug naar me toe en toen wist ik het zeker: Ramirez is terug!

Ik pakte hem op. Hij spartelde niet eens tegen. Normaal kan hij daar niet tegen. Dat hoort bij het ras. Ramirez is een Britse korthaar. Hij miauwt dus in het Engels. (Flauw grapje nummer één, zeg maar.)

Britse kortharen zijn een beetje afstandelijk, ze houden niet van vertroetelen, doen een beetje uit de hoogte omdat ze echt wel mooie katten zijn en dat weten ze gewoon. Ze zijn heel kieskeurig met hun voeding. Dat wil zeggen dat ze niks eten wat weinig heeft gekost. Ze

willen alleen plassen en poepen op de duurste kattenbakvulling *of* op een krant, maar dan alleen de kunst- en cultuurbijlages. (Dat beweert papa.)

Nu zag Ramirez er allerminst uit de hoogte en kieskeurig uit. Hij stonk!

Ik hield hem voor het gezicht van mama, met mijn handen onder zijn oksels, maar ze was nog niet helemaal wakker. ‘Ga je nu zwerfkatten in huis halen?’ vroeg ze.

‘Kijk dan, mam’, zei ik.

Ze hield op met de tafel afruimen en keek naar de kat.

‘Mogen katten in bad?’ vroeg ze. Ze had nog steeds niet door dat het Ramirez was.

‘Hij is terug!’ riep ik. Ze stond alweer met haar rug naar me toe, iets lawaaierigs te doen in de gootsteen.

Met een schok keek ze achterom, naar de keukendeur. Ik zag het haar denken: Jesse?

‘Mam, Ramirez’, zei ik. Ik zette de kat op de keukenvloer en ging op een stoel zitten. Het enige wat voor mama nog telde was Jesse. Ik kreeg er wat van.

Toen ging mama gehurkt bij Ramirez zitten, bekeek hem een keer goed, tilde het beest op en duwde het met betraande ogen tegen haar wang.

‘Dit is een goed teken’, zei ze. ‘Alles komt goed.’

Toen besloten we Ramirez te trakteren, eerst op restjes kip die we nog in de koelkast hadden staan en dan op een verkwikkende douche. Resultaat: mama met schrammen op haar armen. Ik een haal, vlak bij mijn neus, de badkamer een puinhoop, maar wij superblij dat hij terug was. Mama vroeg met een belachelijk stemmetje, met haar hoofd tegen zijn kop, waar hij heel de tijd gezeten

had en of hij vaak in gevaar was en waar haalde hij eten en drinken? (En dan nog een hele zwik brabbeltaal zoals je mensen soms hoort doen bij pasgeboren baby's of teruggevonden huisdieren.)

Ik zei: 'Kerel, had je niet een keer kunnen bellen?' Ramirez bekeek me, echt zoals alleen katten kunnen kijken, met een blik waar je je ongelooflijk dom bij voelt.

Mam en ik lagen met Ramirez op de bank, wel een uur lang. Mama viel in slaap.

Ze slaapt vaak de laatste tijd. Ik vroeg haar gisteren of ze misschien een burn-out heeft. Daar had ik iets over gelezen.

'Heb jij misschien graag een mep tegen je kop?' riep ze.

Ik leg even uit wat volgens het internet een burn-out is:

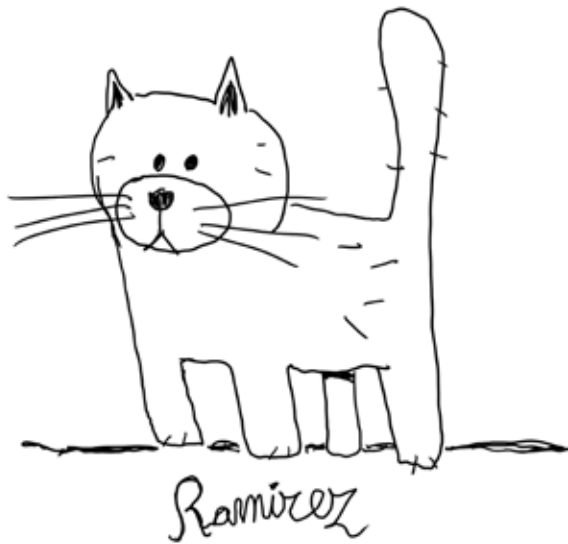
een burn-out is de naam van een psychische aandoening waarbij de patiënt emotioneel uitgeput is en weinig kan presteren.

Oorzaken: te veel stress op het werk en in de privésituatie. Gevoelig zijn met veel verantwoordelijkheidszin en de neiging tot perfectionisme, dat zouden de risicofactoren zijn.

Nu ja. Toen we op de bank lagen, mama met mij, Ramirez en de burn-out, vroeg ik me toch wel af of het echt Ramirez was. Je weet het eigenlijk nooit. Ik lag hem van dichtbij te bestuderen. Hadden zijn ogen wel de goede kleur, was zijn vacht niet een stukje langer en waren deze vlekken zijn vlekken? Het had allemaal weinig zin,

want ik kan me niet herinneren dat ik ooit op de grootte en het precieze patroon van zijn vlekken heb gelet.

Dit is Ramirez:

- 1 -

Als ik bij papa en Jesse arriveer, snijdt papa groenten bij het aanrecht. Jesse spoelt sla in de gootsteen. Er speelt muziek. Jazz, denk ik. Jesse doet een dansje, maar het lijkt alsof hij dringend naar de wc moet. Ze zien of horen me niet als ik binnenkom. Papa krijgt haast een hartaanval als ik in zijn ribben por. ‘Nooit als ik een mes vastheb!’ snauwt hij.

‘Daar heb je Gehaktbal’, zegt Jesse. Hij gooit een sla-bladje mijn richting uit, maar het komt tegen het glas in de deur terecht en blijft er een tel of tien hangen. We kijken er met z’n drieën naar en lachen erom.

‘Ijsthee?’ vraagt papa.

‘Limonade’, antwoord ik.

Papa schudt zijn hoofd. ‘Geen sprake van. Ik heb zelf ijsthee gemaakt.’

‘Heerlijk, hoor’, zegt Jesse.

Ik bekijk zijn gezicht om te checken of hij het sarcastisch bedoelt, maar ik kan het nergens aan zien.

Papa giet drie glazen vol en gaat aan tafel zitten. Jesse en ik gaan dan ook maar zitten.

‘Lekker!’ roep ik uit na mijn eerste slok. En ik meen het echt. ‘Munt?’ vraag ik.

‘En limoen’, zegt papa.

‘Papa wordt een echte keukenprins’, zegt Jesse.

‘Dat moet van mama’, zegt papa. ‘Anders komt ze hem van me weghalen.’ Op het woord ‘hem’ gaat zijn blik even naar Jesse.

Ik weet een ogenblik niet echt wat ik moet zeggen.

‘Blijf je nog lang?’ is het enige wat ik na twee slokken thee bedenken kan.

‘Waar?’ vraagt Jesse, met een knik in zijn wenkbrauw. Ook papa kijkt me niet-begrijpend aan.

‘Nou, hier. Ik bedoel, wanneer kom je terug?’

‘Nooit’, antwoordt Jesse.

Papa trommelt met zijn vingers op het tafelblad, precies op het ritme van de muziek.

‘Mama wil het, Jes’, zeg ik.

‘Ik niet’, zegt hij kortaf. Hij kiepert het bodempje ijs-thee uit zijn glas in zijn mond. Om iets te doen, denk ik.

We zeggen een tijdje niks, tot ik mijn schouders ophaal en zeg: ‘Mij best, maar dan moet je ons wel nu en dan komen bezoeken. Dat is verplicht, geloof ik.’

‘Ons bezoeken?’ vraagt Samuel. Hij kijkt even schuin naar pap. ‘Wie is ons?’

‘Gewoon. Wij. Mama, mij.’

‘Hussein?’ meesmuilt Jesse.

‘Kom op, Jesse’, doet papa.

‘Hussein is niet *ons*’, zeg ik.

‘Maar hij doet wel alsof’, zegt Jesse.

Papa verdeelt wat er nog aan thee in de kruik zit over de drie glazen. ‘Hoe gaat het op turnen?’ vraagt hij. Het is duidelijk dat papa het roer om wil. Papa vraagt nooit hoe het op gym gaat en als hij het al doet, vraagt hij hoe het op dansen is, voetbal, hockey of paardrijden. Vorige week nog dacht hij dat ik ballet deed.

‘Wanneer kom je een keer kijken?’ vraag ik.

‘Dat is geen antwoord op mijn vraag.’ Hij geeft me een knipoog.

‘Alles gaat goed’, zeg ik. ‘We starten binnenkort met een nieuwe oefening voor de wedstrijd van volgend voorjaar.’

‘Spannend’, zegt hij.

Ik haal mijn schouders op. Ik heb geen zin om het over turnen te hebben. Ik wil het over Jesse hebben en over mama en dat hij haar pijn doet door niet gewoon terug naar huis te komen.

‘Kom terug bij ons wonen, Jes!’ grom ik.

Hij zegt me alleen maar na, met een superstom stemmetje.

Papa zucht en gaat wat rechter op zijn stoel zitten. ‘Het is nu even goed zoals het is’, zegt hij. Dan staat hij op en loopt naar het aanrecht.

‘Dan zal ik het zo overbrengen bij mama’, zucht ik.

Papa dekt de tafel voor drie. Ik kan mijn ogen niet geloven. Drie borden, bestek met het mes op de juiste plaats, glimmende waterglazen en stoffen servetten. Hij ziet dat ik er met grote ogen naar zit te kijken.

‘Ik beter mijn leven’, zegt hij lachend.

‘Heb je nog opdrachten?’ vraag ik.

Hij knikt. ‘Ik zet een bok op voor het plattelandsmu-

seum van het dorp over de rivier.’ Hij wijst met zijn kin naar buiten, naar daar waar de rivier ongeveer ligt. ‘Maar misschien wordt dat het laatste beest dat ik opzet’, zegt hij. (Papa is taxidermist. Hij zet dode dieren op. Maar dat wist je al uit *Voluit Samuel*.)

Ik schiet overeind op mijn stoel, alsof ik een por in mijn rug krijg. ‘Waarom?’

Papa schudt zijn hoofd. ‘Ik weet niet...’ zegt hij weifelend.

‘Met je kunstwerken kun je niet overleven, papa’, zeg ik. Ik weet dat het misschien hard aankomt, maar het *is* zo. Met de knotsgekke werken van hem word je niet rijk.

Een lijstje van de laatste drie werken van mijn vader:

1. Een kartonnen doosje met niks erin, getiteld ‘*Hole in a box*’ (Even uitleggen: in het dorp waar papa woont en waar ik dus woonde voor mijn ouders uit elkaar gingen, hadden ze vroeger een golfterrein, maar dat moest wijken voor zes flatgebouwen. Er kwam veel protest, want er sneuvelde gigaveel groen. Dit werk was papa’s manier om het hele gebeuren te hekelen. Hij verkoopt doosjes met gaten erin waar de golfballen in moeten. Snap je? Geen hond koopt ze natuurlijk. Het zijn gewoon lege doosjes.)
2. Een doek van acht bij twaalf meter met niks erop, getiteld: ‘Leegte’.
3. Een schilderij van vier bij zes meter vol gaten. Titel: ‘Zure regen’. (Hij kwam er wel mee in de krant en bijna verkocht hij het aan een bevriende klimaatactivist.)

‘Ik zit op kookles’, zegt papa.

Ik moet erom lachen. Papa niet. Jesse ook niet. Ze kijken elkaar samenzweerderig aan, met een blik van: dat kind begrijpt ook niks. Daar krijg ik wat van. Dat doen ze al mijn hele leven!

‘Kookles?’

Papa knikt. ‘Met een groepje mensen dat wil leren hoe je lekkere dingen klaarmaakt. Een meneer of mevrouw die dat al erg goed kan vertelt je precies hoe je het moet doen. Als je flink je best hebt gedaan, krijg je goede cijfers. Bak je er niks van, dan...’

Jesse proest het uit. Hij en papa slaan hun handen in elkaar. ‘Bakken!’ gilt Jesse, als een keukenmeid.

‘Ik weet heus wat kookles is, papa!’ snauw ik. ‘Maar ik kan me niet inbeelden dat jij het ooit voor elkaar krijgt iets fatsoenlijks klaar te maken.’

Papa kijkt me met open mond aan.

‘Sorry’, fluister ik.

Papa zegt niks terug. Hij staat op en rommelt wat bij het fornuis.

Jesse zit me gemeen aan te kijken. Ook hij zegt niks.

Tot we met z'n drieën aan tafel zitten, met dampende borden voor onze neus, blijft het doodstil.

'Het ruikt lekker', probeer ik.

'Smakelijk', zegt papa.

'Wat eten we?' vraagt Jesse.

'Runderlapjes', zegt papa, met zijn blik een beetje schuin naar mij.

'Het is echt lekker, papa', zeg ik.

'Weet ik.' Hij knipoogt.

Als toetje is er rijstevlaai. Papa zet het met kilo's trots op tafel.

'Je wordt echt een keukenprins', zeg ik.

'Wacht maar af', zegt papa.

Ik zucht. 'Mama zal tevreden zijn als ze het hoort', zeg ik. Ik besef dat ik er Jesse niet mee terughaal.

'Volgens Hussein ben je hier evengoed gewoon thuis', zeg ik, omdat ik denk dat het wel past bij de sfeer. Maar Jesse kijkt me met verstomming aan.

'Wat?'

'Hussein vindt dat je bij papa net zo goed thuis bent...'

'Zie je wel!' roept Jesse uit. Hij kijkt niet naar mij, maar naar papa. 'Die hele Hussein wil me het allerliefst ver weg!'

'Nee, hij bedoelt het goed', zeg ik gauw, maar Jesse heeft er geen oren naar.

'Hij bedoelt het goed?' herhaalt Jesse. Hij steekt zijn wijsvinger naar me op. 'Let maar op, broertje. Straks pest hij jou ook weg, want Pitaprins wil mama alleen voor zich hebben. Let jij maar goed op!' Hij duwt zijn

stoel naar achteren, staat op en beent naar de gootsteen om er zijn lege bord en bestek in te leggen. Het is meer gooien eigenlijk. Papa wil er wat van zeggen, maar hij perst zijn lippen op elkaar.

‘Het is niet zo dat Hussein jou heeft weggepest, Jes’, zeg ik. ‘Je bent zelf weggegaan. En geen hond weet eigenlijk waarom.’

‘Ik had de pest aan die hele Hussein’, moppert Jesse.

Ik knik. ‘Zo is het’, zeg ik. ‘Jij had de pest in. Niet Hussein. Hussein pest niet.’ Ik kijk even naar papa en zeg: ‘Hij is gewoon verliefd op mama. Dat is alles.’

Papa slaat zijn ogen neer en pulkt aan de onderkant van zijn trui.

‘Sorry, papa’, zeg ik.

‘Sorry?’ vraagt hij. ‘Waarom?’

‘Gewoon.’

Papa ruimt verder de tafel af.

Ik ga tegenover mijn broer staan die met zijn rug tegen het aanrecht aanleunt, zijn armen gekruist. Hij bijt op de binnenkant van zijn wang. Al zeker tien minuten. Het moet inmiddels al naar bloed smaken in zijn mond.

‘Ik ga’, zeg ik. ‘Ik zeg tegen mama wat je gezegd hebt, oké?’

Hij knikt, Jesse.

Papa doet een keukenschort voor.

‘Staat je goed, papa’, zeg ik.

‘Wen er maar aan’, antwoordt hij.

‘Prima.’

‘Ik droog wel af’, hoor ik Jesse zeggen, vlak voor ik de deur achter me sluit.

